

HÖGSKOLAN
DALARNA

Det mordiska arvet från giallo till slasher? - en genreundersökning

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet. Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access. Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja Nej

Författare: Max Gyldenstrand
Kursansvarig: Sven Hansell
Handledare: Stefan Björnlund
Examinator: Cecilia Strandroth
Examinations datum: 05-12-2017

Högskolan Dalarna
791 88 Falun
Sweden
Tel 023-77 80 00

Abstrakt:

Syftet med den här uppsatsen är att belysa den förbisedda subgenren giallo genom att undersöka om genren har influerat den mer framgångsrika och erkända subgenren slasher. Och om det är fallet undersöka hur omfattande arvet ifrån giallo-genren till slashergenren är. För att besvara detta har följande frågor använts som utgångspunkt för analysen och diskussionen: *Vilka likheter och skillnader finns mellan subgenrerna giallo och slasher?* och *Vad återfinns från giallon till slashern och hur omfattande är inflytandet?* Med hjälp av tidigare forskning kring skräckgenrens historiska utveckling, influenser, subgenrer och genrekonventioner har generna kartlagts och analyserats. Genom en komparativ analysmetod av två stycken filmer ifrån respektive subgenre påträffade undersökningen väsentliga likheter i innehållet som påvisar att giallo-genren har inspirerat och influerat slashergenren avsevärt.

Nyckelord: Giallo, Slasher, Genre, Subgenre, Filmgenre, Influenser, A Bay of Blood, Deep Red, Halloween, Fredagen den 13:e

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	1
1.1 BAKGRUND.....	1
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	4
1.3 METOD OCH MATERIAL.....	5
1.3.1 Metod.....	5
1.3.2 Material.....	6
1.4 URVAL OCH AVGRÄNSNING.....	6
2. TEORI OCH TIDIGARE FORSKNING.....	7
2.1 EUROPEISKA INFLUENSER.....	7
2.2 SUBGENRER INOM SKRÄCKGENREN.....	9
2.3 INNAN GIALLO.....	9
2.4 BRISTEN PÅ AKADEMISKT INTRESSE.....	10
2.5 GIALLO SOM GENRE.....	11
2.5.1 Narrativ.....	11
2.5.2 Karaktärer.....	12
2.5.3 Tekniskt.....	13
2.6 SLASHER SOM GENRE.....	13
2.6.1 Narrativ.....	13
2.6.2 Karaktärer.....	14
2.6.3 Tekniskt.....	15
3. ANALYS.....	15
3.1 A BAY OF BLOOD (1971).....	15
3.1.1 Intrig.....	16
3.1.2 Narrativ.....	16
3.1.3 Karaktärer.....	17
3.1.4 Tekniskt.....	18
3.2 DEEP RED (1975).....	18
3.2.1 Intrig.....	18
3.2.2 Narrativ.....	19
3.2.3 Karaktärer.....	20
3.2.4 Tekniskt.....	21
3.3 HALLOWEEN (1978).....	21
3.3.1 Intrig.....	21
3.3.2 Narrativ.....	22
3.3.3 Karaktärer.....	22
3.3.4 Tekniskt.....	24
3.4 FREDAGEN DEN 13:E (1980).....	24
3.4.1 Intrig.....	24
3.4.2 Narrativ.....	25
3.4.3 Karaktärer.....	25
3.4.4 Tekniskt.....	26
3.5 RESULTAT.....	27
3.5.1 Narrativ.....	27
3.5.1.1 Likheter.....	27
3.5.1.2 Skillnader.....	28
3.5.2 Karaktärer.....	29
3.5.2.1 Likheter.....	29
3.5.2.2 Skillnader.....	29
3.5.3 Tekniskt.....	30
3.5.3.1 Likheter.....	30
3.5.3.2 Skillnader.....	30
4.0 SLUTSATS & SLUTDISKUSSION.....	30
4.1 SLUTSATS.....	30
4.2 SLUTDISKUSSION.....	31
4.3 SLUTORD.....	32
5.0 KÄLLFÖRTECKNING.....	34
5.1 TRYCKTA KÄLLOR.....	34
5.2 ELEKTRONISKA KÄLLOR.....	34
5.3 FILMLISTA.....	35

1. Inledning

Amerikanska slasherfilmer har en central position inom skräckfilmsgenren och populärkulturen. Genom åren har filmerna massproducerats, återupprepats och influerat skräckfilm och skräck i andra medier. Filmerna har även parodierats, hyllats och refererats till i en massvis av filmer, tv-serier, tv-program, tv-spel och böcker vilket reflekterar dess plats i populärkulturen. Karaktärer, kostymer och andra ikoniska element från slasherfilmernas innehåll återfinns idag på alla möjliga olika produkter så som leksaker, kläder, kostymer, mobilskal, sängkläder etcetera. Filmer som *Halloween* (1978) är förknippad med högtiden och återkommer på Tv-tablån varje oktober och *Fredagen den 13:e* filmernas Jason Voorhees hockey-målvaktsmask väcker direkt associationer till mördare och slashern. Flera av de filmserierna från slashers tidiga dagar är än idag relevanta och nya uppföljare, remakes, reboots och adaptationer producerats och utökar franchiserna ständigt. Då slasherfilmerna är starkt förankrade i vår kultur så har de fått mycket uppmärksamhet från filmtittare, filmintresserade och blivit föremål för mycket forskning.

Efter att ha varit intresserad av skräckgenren och dess filmer sedan en tidig ålder började jag att utforska mer av de subgenrer som tillfaller skräck. Den italienska giallo-genren väckte intresse hos mig och efter att ha sett en stor del av katalogen med filmer som ingår i genren la jag märke till likheter mellan giallofilmerna och slasherfilmerna. Detta ledde till en nyfikenhet på relationen mellan de två subgenrerna. Giallo-genren hade en kortlivad guldålder innan den försvann i glömskan och till skillnad från slasher så är det få filmtittare och filmintresserade som ens känner till genren idag. Den har till stor del förblivit okänd och forskning kring genren är ovanligt vilket gör en undersökning av relationen den har till andra subgenrer intressant.

1.1 Bakgrund

Majoriteten av alla filmer tillhör till en eller flera genrer. Genre betyder ursprungligen kategori och inom film så handlar det om en klassificering av filmer som delar likheter när det kommer till innehållet. Författarna och filmforskarna Timothy Corrigan och Patricia White förklarar i sin bok *The Film Experience* (2015) att genrens grundfunktion var att förse modeller för framtida verk, inrikta publikens förväntningar och för att skapa kategorier för bedömandet och utvärderingen av ett verk.¹

¹ Timothy Corrigan & Patricia White. *The Film Experience*. 4 uppl. Boston: Bedford/St. Martins, 2015, 314.

En films genre påverkar alltså förväntningarna ifrån publiken när det gäller filmens karaktärer, narrativ och visuella stil.² Filmer inom samma genre försöker förmedla samma känslor och eftersträvar samma reaktioner ifrån publiken. En komedi ska vara rolig, en skräckfilm ska vara läskig och en dramafilm ska vara gripande exempelvis. Genre är ett sätt att karaktärisera olika typer av filmer som behandlar samma ämnen/teman och delar liknande innehåll när det gäller narrativ, handling, konventioner, struktur och visuell stil etcetera.³ Det är dock få filmer som innehåller alla genrekonventioner som tilldelats genren då det ständigt byggs på med nya filmer och genrerna återupprepas samt utvecklas ständigt med tiden.⁴

Filmer som klassificeras inom samma genre har mycket gemensamt men innehållet i filmerna kan variera stort från film till film, speciellt när det är årtionde ibland århundraden mellan dem. Filmer inom samma genre kan också influera varandra och genren utvecklas samt förnyas i relation till tidigare verk. Alla genrefilmer utgör ett tillägg till genren och den innehåller ett urval av de grundläggande konventionerna, kännetecknen och elementen som är associerade samt definierande för genren.⁵ Skräckgenrens filmer handlar om rädsla genom gestaltningen av fysiskt, psykiskt, sexuellt eller socialt hot.⁶ När det gäller innehållet i dessa filmer så är några av de vanligaste konventionerna i en skräckfilm följande: karaktärer med fysiska, psykologiska eller spirituella missbildningar, narrativ som är byggda kring spänning, överraskning och chock, visuella bildkompositioner som växlar mellan skräcken av att inte se (under antydning av våld) eller skräcken av att se något hemskt i bild.⁷

Filmer inom samma genre delar som sagt vissa väsentliga egenskaper och är generellt sett lika varandra.⁸ Filmgenrer är dock komplexa och genrefilmer kan variera mycket vilket har lett till att alla stora filmgenrer har utvecklat så kallade subgenrer (undergenrer). En subgenre är en mer inriktad form av en större genre där filmerna har ännu mer gemensamt. Innehållet är mer likt och skräcken fokuseras på samma tema som exempelvis zombies, spöken, science fiction, monster, demoner och kannibaler som alla är en egen subgenre. Även andra filmiska val som exempelvis klippning, ljussättning, scenografi etcetera delas vanligtvis av filmer inom samma subgenre.

2 Corrigan & White. *The Film Experience*, 312

3 Ibid, 312

4 Ibid, 312

5 Rick Altman. *Film/genre*. London: BFI publ, 1999, 30.

6 Corrigan & White. *The Film Experience*, 332.

7 Ibid, 332

8 Altman. *Film/genre*, 24.

Giallo (även kallade de italienska mordmysterium-filmerna) är en italiensk skräcksubgenre som uppkom i början av 1960-talet genom bl.a. Mario Bavas filmer *The Girl Who Knew Too Much* (1963) och *Blood and Black Lace* (1964). Giallofilmer är konstnärliga, oförutsägbara mordmysterium som skiljer sig från thrillerfilmer på grund av de grafiska avbildningar av våld, mord och sex/naket.⁹ Ordet giallo står för färgen gul, vilket var färgen på de brittiska och amerikanska deckarböckerna som blev populära i Italien under 1930-talet och inspirationen för giallogenren. Dessa böckers omslag har även inspirerat giallofilmernas affischer och omslagen på DVD, Blu-Ray etcetera.¹⁰ Fram till början av 1980-talet massproducerades giallofilmer och de nådde kommersiell framgång både i Italien och utanför. Genren började försvinna under tidiga 1980-talet och regissören Dario Argento var en av de få som fortsatte att göra giallofilmer. Genren räknas idag som utdöd men har nått kultstatus och förblir populär bland inbitna film- och skräckfantaster. Filmtitlarna innehåller ofta siffror, färger eller djur och bland de mest utmärkande och framgångsrika filmerna är *Blood and Black Lace*, *The Bird with the Crystal Plumage* (1970), *A Bay of Blood* (1971), *Deep Red* (1975), *Suspiria* (1977), *Tenebre* (1982) och *The New York Ripper* (1982).

Slasher (även kallad Stalker- och Bodycountfilmer) är en huvudsakligen amerikansk subgenre som uppkom på slutet av 1970-talet med John Carpenters film *Halloween* (1978) och Sean S. Cunninghams *Fredagen den 13:e* (1980). Slasherfilmer är vanligtvis skräckfilmer där en maskerad psykopat förföljer och mördar unga människor som hamnat på fel ställe vid fel tillfälle. Likt giallofilmerna innehåller de mycket våld och blod. Ordet slash betyder hugg och subgenren fick sitt namn från den rörelse mördaren gör när hen svingar sitt vapen. *Halloween* och *Fredagen den 13:e* startade en våg av slasherfilmer som massproducerades under hela 1980-talet till intresset avtog och publiken tröttnade. Genren fick dock nytt liv på mitten av 1990-talet med Wes Cravens film *Scream* (1996) som förnyade subgenren genom att parodiera de konventioner och klichéer som vanligen förekom i tidigare slasherfilmer. Filmtitlarna innehåller ofta datum eller högtider och bland de mest kända och framgångsrika filmerna finns *Halloween* (1978), *Fredagen den 13:e* (1980), *Prom Night* (1980), *Sleepaway Camp* (1983), *Terror på Elm Street* (1984), *Den onda dockan* (1988) och *Scream*.

⁹ Mikel J. Koven. *La dolce morte: vernacular cinema and the Italian giallo film*. Lanham: md, 2006, 61.

¹⁰ Ian Olney. *Euro Horror Classic European Horror Cinema in Contemporary American Culture*. Indiana: University press, 2013, 106.

Europeiska skräckfilmer har spelat en stor roll i hur skräckgenren utvecklades mellan 1960- och 1970-talet.¹¹ Författaren och skräckfantasten Ian Olney påstår i sin bok *Euro Horror: Classic European Cinema In Contemporary America* (2013) att giallofilmerna var en katalysator och influens på de amerikanska slasherfilmerna som uppkom på slutet av 1970-talet och början av 1980-talet.¹² Olney pratar också om att även då europeiska skräckfilmer har influerat och bidragit mycket till utvecklingen av skräckgenren och andra genrer som exempelvis Art-Cinema så har de inte fått det erkännandet de förtjänar inom filmstudier. En stor del av de engelskspråkiga studierna som gjorts på skräckfilm och filmhistoria generellt exkluderar dem eller nämner de enbart kort. Så det har förblivit outforskad till en stor del.¹³ Med utgångspunkt att undersöka likheter och skillnader mellan genrerna i denna uppsats hoppas jag även kunna föra en diskussion om giallo-genrens eventuella påverkan och inflytande på slashergenren.

1.2 Syfte och frågeställning

Uppsatsen vill undersöka sambandet mellan skräcksubgenrerna giallo och slasher när det gäller de definierande genrekonventionerna och formlerna de använder. Genom att analysera gemensamma element ifrån de båda genrerna vill jag undersöka släktskapet mellan dem när det gäller innehållet och även diskutera giallo-genrens eventuella påverkan på slashergenren. Giallo-genren har inte fått ett stort utrymme i filmhistorien och därför är det av intresse att undersöka vilka genrekonventioner den delar med slashergenren som numera är en av de största, mest framgångsrika och erkända subgenrerna inom skräckfilm.

För att besvara detta så kommer dessa frågor att användas som utgångspunkt.

- Vilka likheter och skillnader finns mellan subgenrerna giallo och slasher?

Genom att analysera innehållet i filmer som tillfaller genren under rubrikerna narrativ, karaktärer och tekniskt kommer uppsatsen att undersöka likheterna mellan genrerna och även hur de skiljer sig ifrån varandra.

- Vad återfinns från giallon som påvisar arvet till slashern och hur omfattande är i så fall inflytandet?

¹¹ Olney. *Euro Horror*, 9.

¹² *Ibid*, 9

¹³ *Ibid*, 10

1.3 Metod och Material

1.3.1 Metod

Med hjälp av en komparativ analysmetod kommer två stycken filmer ifrån respektive genre att analyseras. Metoden har valts då denna studie utgörs av en jämförelse av flera olika verk i relation till varandra. Komparativ metod används för att analysera likheter och skillnader mellan två olika studieobjekt (som exempelvis två filmer, texter, länder, historiska figurer etcetera.) Det kan handla om två liknande saker men som har viktiga skillnader. Analysen kommer att utgå från Kerry Walks artikel *How to Write a Comparative Analysis* (1998).¹⁴ Enligt Kerry Washington är de fem elementen som utgör en komparativ analys en referensram (fråga, idé, problem etcetera.), skäl för jämförelse (motivering av urvalet och ämnet), avhandling (teori), organisationsschema (analysens struktur) och koppling av de två studieobjekten (argumentation och referenser till teorin för att avancera ditt argument).¹⁵

Timothy Corrigan och Patricia White listar i sin bok *The Film Experience* (2015) de mest framträdande dimensionerna som urskiljer och definierar en filmgenre. De tre huvudsakliga elementen är konventioner (karaktärer, miljön, rekvisita etcetera), formler och myter (handling, struktur etcetera) samt publikens förväntningar (vad publiken räknar med att se).¹⁶ De betonar även flera utmärkande kännetecken när de analyserar genrer. Utöver de ovannämnda komponenter tilläggs narrativ, visuella stil och reflektionen av sociala riter i genren.¹⁷ Analysen av filmerna kommer undersöka ett urval av dessa komponenter. Publikens förväntningar och reflekterandes av sociala riter kommer exkluderas på grund av uppsatsens omfång. Urvalet kommer att analyseras i förhållandet till respektive genre sedan med varandra och struktureras upp efter följande rubriker:

- Narrativ: Som behandlar handlingen, strukturen, återkommande händelser, miljön etcetera.
- Karaktärer: Som omfattar antagonist, protagonist, övriga karaktärer etcetera.
- Tekniskt: Där tekniska aspekter som exempelvis ljussättning och fotot inkluderas.

¹⁴ Walk, Kerry. *How to Write a Comparative Analysis*, Writing Center at Harvard University, 1998. <https://writingcenter.fas.harvard.edu/pages/how-write-comparative-analysis> (Hämtad 2017-11-22)

¹⁵ Kerry. *How to Write a Comparative Analysis*, 1998.

¹⁶ Corrigan & White. *The Film Experience*, 317.

¹⁷ Ibid, 321

1.3.2 Material

Filmerna som kommer att analyseras är Mario Bavas *A Bay Of Blood* (1971) och Dario Argentos *Deep Red* (1975) inom giallogenren och John Carpenters *Halloween* (1978) och Sean S. Cunninghams *Fredagen den 13:e* (1980) inom slashergenren. Alla fyra filmer finns i ett flertal versioner men den här undersökningen kommer att använda sig av den o censurerade internationella versionen av samtliga. Undersökningen kommer att använda sig av litteratur som berör filmgenrer generellt, giallogenren, slashergenren och litteratur som berör skräckfilmshistoria för att hitta verktygen till att bryta ner genrer. Den litteratur jag huvudsakligen kommer att använda mig av är följande:

Boken *Film/Genre* av Rick Altman (1999) kommer att användas för att definiera genrebegreppet och visa hur genrer förändras och influeras av varandra.

Boken *The Film Experience* av Timothy Corrigan och Patricia White (2015) kommer att användas till att analysera de huvudsakliga komponenterna som utgör en genre och analysen kommer använda sig av deras analysmodell för genrer.

Boken *La Dolce Morte: Vernacular Cinema and the Italian Giallo Film* av Mikel J. Koven (2006) kommer att användas till att bryta ner giallogenrens konventioner och kännetecken samt för att undersöka ett tidigare påstående om att det finns ett samband mellan slasher- och giallofilmer.

Boken *Euro Horror: Classic European Horror Cinema in Contemporary American Culture* av Ian Olney (2013) kommer att användas för att hitta arvet från europeisk skräckfilm i modern skräckfilm och se hur skräckgenren utvecklats, influerats och moderniserats av dessa filmer samt till att undersöka påståendet att det finns ett samband mellan slasher- och giallofilmer.

Böckerna *A History of Horror* av Wheeler Winston Dixon (2010) och *Horror and the Horror Film* av Bruce Kawin (2012) kommer användas för att ge en överblick över skräckens ursprung och beskriva skräckfilmshistoria samt kunna placera de subgenrer som undersöks i en historisk kontext.

1.4 Urval och avgränsning

Subgenrererna denna uppsats behandlar har hundratals filmer som tillfaller dem så en komparativ analys av hela katalogen av filmer är inte möjlig. Filmerna som valts för analys är både utmärkande, ikoniska och står som praktexempel för respektive genre. De är även bland de fyra filmerna som har fått det bästa mottagandet av filmkritiker, publiken och filmvetare.

Halloween anses vara den slasherfilm som skapade efterfrågan av liknande filmer i USA. Den bevisade även en nytt framgångsrik lågbudget produktionskoncept när det gällde kommersiella skräckfilmer. *Fredagen den 13:e* gav upphov till flest uppföljare av alla slasherfilmer under 1980-talet med sju stycken fram tills 1989 och idag finns totalt 12 filmer (1980–2009). Både *Halloween* och *Fredagen den 13:e* står som praktexempel på slasherfilmer och är favoriter hos fansen. När det gäller *Deep Red* och *A Bay of Blood* så är det relevanta val då de filmerna var ett par av de få giallofilmer som nådde internationell framgång och regissörerna bakom filmerna anses vara pionjärerna och skaparna bakom subgenren. *Halloween* och *Deep Red* som vid en första blick kan verka vara helt olika valdes även för att undersöka likheten mellan två filmer som vanligtvis inte jämförs eller anses ha kopplingar. Ifall hypotesen att slashergenren är influerad av giallo stämmer så borde analysen av dessa filmer påvisa detta. Eftersom de fyra filmerna som valts för analys innehåller mycket av de genredifierande elementen och majoriteten av båda subgenrernas konventioner bör det ge en översiktlig bild och hjälpa till att generalisera likheterna dem i mellan. Eventuella konsekvenserna med att enbart analysera ett par av filmerna från de två subgenrerna är att de kan vara mer lika än genrerna är generellt. Fyra filmer ska representera hundratals som tillfaller subgenrerna och alla dess genrekonventioner.

2. Teori och Tidigare Forskning

Denna uppsats handlar om två subgenrer inom skräck och sambandet mellan dem. För att förstå innehållet krävs en inledande utredning av de centrala begrepp och ämnen som analysen kommer bestå av.

2.1 Europeiska influenser

Europeiska filmer och speciellt skräckfilmerna hade ryktet av att vara estetiskt utmanande för den kommersiella publiken samt innehålla misogyni, homofobiska och rasistiska element. Detta har bidragit en del till det dåliga ryktet de har i akademiska cirklar.¹⁸

¹⁸ Olney. *Euro Horror*, 21.

I boken *Euro Horror: Classic European Horror Cinema in Contemporary American Culture* tar Ian Olney upp filmprofessorerna Richard Dyer och Genette Vincendeau som förklarar att europeiska filmer vanligtvis är förstådda som konstfilm och motsatsen till Hollywoodfilmer. Men de europeiska skräckfilmerna faller utanför det dominerande tolkning-paradigmet som används när man analyserar europeiska filmer vilket har lett till att de till stor del inte är erkända och förblivit osynliga i akademiska kretsar.¹⁹ Som Ian Olney förklarar så har de europeiska konstfilmerna och skräckfilmerna från 1960- och 1970-talet en hel del gemensamt och ett ömsesidigt förhållande till varandra. Båda genrerna hämtade inspirationen från samma källa, de tidigare europeiska avantgarde filmgenrerna/stilarna expressionism (*Nosferatu* 1922, *Metropolis* 1927 etcetera) och surrealism (*Den Andalusiska Hunden* 1929, *Guldåldern* 1930 etcetera) men även från klassisk Hollywoodfilm. Båda uppkom också ur samma ekonomiska, kulturella och politiska miljö och båda var en produkt som kom som ett svar på samma historiska trauman, så som andra världskriget, kalla kriget, och avkoloniseringsprocessen som pågick under den tiden. Det var även vanligt att personerna bakom filmerna arbetade inom båda genrerna och samma studiolokaler, kostymer, rekvisita etcetera användes i bägge.²⁰

De italienska konstfilmerna influerade skräckfilmerna och vice versa. Konstfilmer med skräckelement som Federico Fellinis *Spirit of the Dead* (1968) lånade bilder och återskapade liknade scener som tidigare varit med i Mario Bavas film *Kill, baby...kill* (1966) och skräckfilmer som *Deep Red* var inspirerad av thrillern *Blow-Up* (1966) av Micheangelo Anonioni där man använde samma skådespelare i huvudrollen och även liknande handling. Även filmer som *Eyes Without a Face* (1960) som kombinerade de två gjorde konstfilm och europeisk skräck svår att urskilja.²¹ Båda genrerna använde sig vanligtvis av en löst strukturerad handling, en intensiv psykologisk subjektivitet, innovativt kameraarbete, ljussättning, klippning, ljud och musik. Fast det mest utmärkande med dem var att de båda tänjde gränserna på vad som ansågs acceptabelt när det gällde gestaltningen av sex och våld på film.²² Så problemen med att urskilja genrerna/filmerna och försöket till att analysera de på samma sätt är inte förvånande. En av de stora skillnader mellan dem var att de genuina skräckfilmerna avisades som explotaciónsfilm medan de som kategoriserades som konstfilm ifrån samma era har fått erkännande ifrån filmforskare.²³

Ian Olneys bok förklarar också att under 1960- och 70-talet så expanderade filmbranschen i Italien exceptionellt och italienska filmbranschen hade en guldålder tack vare en växande ekonomi, nya

¹⁹ Ibid, 22

²⁰ Ibid, 7

²¹ Ibid, 8

²² Ibid, 8

²³ Ibid, 7

kulturella attityder hos befolkningen (exempelvis en större sexuell medvetenhet) och efter problemen i Hollywood efter studio-systemets krasch skapades en lucka för europeisk filmproduktion. Italien massproducerade filmer och industrin var mest inriktad på att producera billiga men framgångsrika genreinriktade filmer som spaghettiwesterns, mondogfilmer (exotiska mockumentärer) och skräck.²⁴ Det gjordes även mycket lågbudgetfilmer som imiterade andra filmer. De var billiga kopior av kändare utländska filmer under 70 och 80-talet.²⁵ Originalitet, innovation och nyskapande var inte alltid prioriterat när Italien började göra 'Popular Cinema' och pengarna lades vanligtvis på återupprepning av fungerande koncept.²⁶ Giallofilmerna var också lågbudgetfilmer men regissörerna fick större kreativ frihet och de behövde inte vara återupprepningar av andra kända filmer för att dra in pengar genom fabricerade associationer till något välkänt.

2.2 Subgenrer inom skräckgenren

Skräck är en av de filmgenrer med flest subgenrer där det finns dussintals olika. Subgenrer inom skräckfilm indelas huvudsakligen in i tre stycken huvudkategorier och sedan finns det ytterligare förgreningar med de som utgångspunkt som utgör egna subgenrer. De tre huvudsakliga subgenrerna är monster (varelser), övernaturliga monster (spöken) och mänskliga monster (mördare).²⁷ Subgenrer är mer inriktade och har mer specifika konventioner än de mer omfattande huvudgenrerna. Genreförväntningar blir alltså extra viktigt i subgenrer och nackdelen kan vara att vissa klichéer förväntas att ingå av publiken.

2.3 Innan Giallon

Både giallo och slasher utgår ifrån mänskliga monster (mördare). Subgenrerna och skräckgenren generellt har mycket att tacka Alfred Hitchcocks *Psycho* för, som idag erkänns som en av de största influenserna på både de tidiga giallo- och slasherfilmerna.²⁸

²⁴ Ibid, 24

²⁵ Ibid, 24

²⁶ Ibid, 25

²⁷ Bruce F. Kawin. *Horror and the Horror Film*. Anthem press, 2012, 47.

²⁸ Olney. *Euro Horror*, 104.

Många av de komponenter som återfinns i giallon och slashern härstammar från *Psycho* som exempelvis vackra kvinnliga offer, en anonym och galen mördare samt en oväntad vändning under sista scenerna. När de tidiga giallofilmerna släpptes i USA (ibland flera år efter inhemska premiären) så jämförde filmkritikerna dem direkt med *Psycho* vilket ofta var fallet med alla thriller- och skräckfilmer med liknande handling.²⁹ *Psycho* hade ett enormt inflytande på skräckgenren och den omdefinierade genren genom att bryta flera genrekonventioner så som att mörda huvudrollen efter första akten och att tämja på gränserna när det gällde nakenhet och våld i kommersiell amerikansk film. Utöver det så ökade den även intresset för skräckfilmer som var inriktade på fysisk skräck (mänskliga mördare) istället för omänskliga monster eller något övernaturligt som tidigare hade varit standarden för skräckfilmer.³⁰ *Psycho* är ett typexempel på en genreöverskridande film då den innehåller genrekonventioner från flera genrer. *Psycho* kan även inkluderas bland de moderna psykologiska skräckfilmerna och ibland klassificeras den som en thrillerfilm.³¹

2.4 Bristen på akademiskt intresse

Amerikanska regissören och filmforskaren Wheeler W. Dixon förklarar i sin bok *A History of Horror* (2010) att så länge berättelser har funnits har skräck varit ett viktigt element.³² Med ett innehåll präglad av våld, mord, hot och allt annat ondskefullt har genren väckt oro, ilska, moralpanik och avsky hos vissa men även beundran och fascination hos andra. Filmprofessorn och författaren Bruce Kawin beskriver i sin bok *Horror and The Horror Film* (2012) att:

Skräckfilmer kan vara djupgående berättelser av mänsklig natur och viktiga konstverk. Men många människor avfärdar dem på förhand på grund av att de är för äcklade eller för rädda för att titta på dem, eller är helt enkelt ovilliga att diskutera dem.³³

Europeiska skräckfilmer har generellt fått mindre uppmärksamhet inom engelskspråkiga filmstudier och av filmforskare så den tidigare forskningen som finns tillgänglig är begränsad. Boken *La Dolce Morte: Vernacular Cinema and the Italian giallo film* av Mikel J. Koven (2012) påstår sig vara den första vetenskapliga studien som behandlar ämnet giallofilm. Giallo är en svårdefinierad subgenre och det är en ständig diskussion om vad som definierar en giallofilm och om vilka filmer som tillhör genren. Boken definierar, diskuterar och listar giallofilmer samtidigt som den undersöker dåtidens italienska filmbransch.

²⁹ Andrew L. Cooper. *Dario Argento*. Champaign: university of Illinois, 2012, 23.

³⁰ Kawin. *Horror and the Horror Film*, 47.

³¹ Corrigan & White. *The Film Experience*, 333

³² Wheeler W. Dixon. *A History of Horror*. Rutgers: University press, 2010, 1.

³³ Kawin. *Horror and the Horror Film*, 2.

Den tar även upp hur giallofilmer influerat varandra och giallofilmernas inflytande på amerikanska slasherfilmer. Influenser mellan genrerna diskuteras men den saknar djupgående analyser av filmerna. Slasher är en mera välkänd och omdiskuterad subgenre. De flesta böckerna om skräckfilm och skräckfilmers historia pratar om slasher som exempelvis *Horror and the Horror Film* av Bruce F. Kavin (2012). Utförliga analyser och texter om sambandet emellan de två genrerna är dock ovanligt.

Ian Olney nämner i sin bok *Euro Horror: Classic European Cinema In Contemporary America* (2013) att förutom *La Dolce Morte: Vernacular Cinema and the Italian Giallo* och hans egen bok så är den närmaste studien som är en bok-lång och omfattande studie av europeisk skräckfilm en tidskriftsartikel vid namn *100 European Horror Films* skriven av filmproducenten Steven Jay Schneider. Den analyserar inte filmerna eller genren utförligt utan innehåller enbart recensioner av ett hundratal populära europeiska skräckfilmer.³⁴ Ian Olneys bok diskuterar även olika orsaker bakom bristen på studier kring europeiska skräckfilm där han tar upp författaren och filmregissören Peter Hutchings (*The Horror Film, Hammer and Beyond*) teorier angående detta. Peter Hutchings tar till en början upp att anledningen bakom att filmforskare har till stor del exkluderat dessa filmer är på grund av att mycket av filmerna har varit svårtillgängliga för undersökning i USA. Även då många av de visades på drive-in biografer och mindre biokedjor så var det ofta klippta, censurerade och om-dubbade versioner som visades. Det var även dessa versioner som senare släpptes på hemmavideo (VHS) och visades på TV.³⁵ En till anledning bakom detta kan vara att filmerna ansågs enbart vara exploateringsfilmer (lågbudgetfilmer som enbart vill exploaterar trender, nischer eller kontroverser som sex, våld, droger och andra tabubelagda ämnen) vilket är förståeligt vid en första blick då de kombinerar extremt våld med erotik.

2.5 Giallo som genre

2.5.1 Narrativ

Vanligtvis handlar det om en oskuldsfull person på främmande plats (ofta turist, modell, författare eller student) som blir ögonvittne till ett brutalt mord av en seriemördare. Hen försöker sedan utreda mysteriet på egen hand och tar på sig rollen som amatör-detektiv då polisen ofta är inkompetenta.³⁶

³⁴ Olney. *Euro Horror*, 10–11.

³⁵ Ibid, 13

³⁶ Koven. *La dolce morte*, 4.

Under utredningens gång hamnar hen själv i siktet på den anonyma mördaren och i eskalerande fara. Vem som helst kan falla offer för mördaren då motivet bakom brotten aldrig är tydligt förrän tredje akten.³⁷ Berättelsen i giallofilmer utspelas vanligtvis över flera dagar till en vecka, annars får utredningen ingen tid att utvecklas.³⁸ Många giallofilmer innehåller även en scen på en flygplats eller på väg till/från en i början av filmen för att etablera att protagonisten är på främmande mark.³⁹ Den tredje akten innehåller vanligtvis en konfrontation mellan protagonisten och mördaren där mördarens identitet avslöjas och motiven bakom brotten kommer fram. Det är ofta ett chockerande avslöjande då ledtrådarna tittarna har fått är i många fall missledande och/eller betydelselösa. Avslutningsvis brukar mördaren bli mördad av protagonisten på ett spektakulärt sätt och filmen slutar abrupt efter detta utan avtoning eller efterspel.⁴⁰ Extraordinära våldsscener som visar mord och blod samt det visuella i en giallofilm prioriteras oftast över handlingen.⁴¹ Giallofilmer utspelas vanligen i stora städer och tätortsområden i Italien eller andra sydeuropeiska länder.⁴²

2.5.2 Karaktärer

I giallofilmer är arketyper för mördaren vanligtvis en anonym, sadistisk person iklädd ytterrock, svarta läderhandskar och hatt som mördar huvudsakligen attraktiva kvinnor genom brutala metoder. Mördaren är mänsklig och har inga övernaturliga egenskaper eller krafter. Vi ser sällan mördaren i bild förutom händerna och/eller snabba bilder omringat av mörker och förklädnad. Mördaren känner ofta deras offer sedan tidigare och motiven bakom mordet är ofta psyko-sexuella problem eller girighet. En tidigare traumatisk händelse kan också vara en av anledningarna bakom mordet, där första mordet kan ha varit en olycka och mordet som följer är ett försök av mördaren att dölja sanningen.⁴³ Morden utförs ofta genom uttänkta och brutala metoder. Skjutvapen kan förekomma men det är aldrig den huvudsakliga metoden. Händerna används ofta till strypning och vardagliga föremål som trädgårdsredskap, spegelskärvor, spadar, pennor, brevöppnare, musikinstrument och glasflaskor förekommer. Det huvudsakliga vapnet mördaren använder är dock glansiga stick- och skärvapen som exempelvis knivar, rakblad/kniv, köttysax, skalpell eller en sax.⁴⁴

³⁷ Ibid, 61

³⁸ Ibid, 162

³⁹ Ibid, 51

⁴⁰ Ibid, 109

⁴¹ Olney. *Euro Horror*, 104

⁴² Ibid, 104

⁴³ Koven. *La dolce morte*, 106.

⁴⁴ Ibid, 62 - 64

Protagonisten i giallofilmer är ofta paranoida och förvirrade unga kvinnor som blir vittne till ett brott och sedan försöker hitta mördaren. Dialogen är ofta intetsägande och karaktärsutveckling är sällsynt. Giallofilmer är även kända för sina stereotypiska karaktärer med orealistiskt beteende och överspelande.⁴⁵

2.5.3 Tekniskt

Giallofilmer är kända för sitt icke-konventionella användande och experimenterande med tekniska aspekt som exempelvis färger, ljussättning, ljud, klippning och kameraarbete.⁴⁶ Det mest välkända är användandet av subjektiva P.O.V (Point of View) bilder ifrån mördarens perspektiv inför och under mordet.⁴⁷ Initiativrikt kameraarbete med stor variation av vinklar, bildutsnitt, komposition och åkningar så som överdrivna närbilder och snabba in- och ut zoomningar förekommer också frekvent i giallofilmer.⁴⁸ Även den starka färgpaletten i ljussättningen som bidrar till en surrealistisk drömliknande atmosfär är ett tekniskt kännetecken för genren.⁴⁹

2.6 Slasher som Genre

2.6.1 Narrativ

Handlingen brukar vara centrerad kring en plats med ett mörkt förflutet dit en grupp festande ungdomar reser till eller kommer i kontakt med. De är till en början helt ovetandes om faran som väntar och en galen maskerad mördare iakttar och förföljer dem innan hen mördar alla en efter en till bara en är kvar. Slasherfilmer utspelas vanligtvis under en eller två nätter där klimaxet sker under natten eller tidig morgon och huvudmålet för protagonisten är att överleva.⁵⁰ En tidigare traumatisk händelse är ofta anledningen till att mördaren begår brotten. Det är vanligt att filmerna börjar med en sån scen eller att det visas i form av en flashbackscen. Sedan i nutid där huvudsakliga berättelsen utspelar sig så händer något som påminner mördaren om det tidigare traumat vilket leder till att hen mördar igen. Ungdomarna blir vanligtvis varnade men uppmärksammar inte faran.

⁴⁵ Shimk. *Wonderful Cinema, Giallo (Definition)*, 2015. <https://wonderfulcinema.com/giallo-definition/> (Hämtad 2017-11-22)

⁴⁶ Olney. *Euro Horror*, 8

⁴⁷ Koven. *La dolce morte*, 146

⁴⁸ *Ibid*, 148

⁴⁹ Shimk, *Giallo (Definition)*, 2015

⁵⁰ Koven. *La dolce morte*, 162

Mördaren förföljer och mördar ungdomarna till endast en är kvar (protagonisten). Protagonisten hittar sedan liken av hans vänner innan konfrontationen med mördaren. Protagonisten hamnar därefter i en våldsam strid med mördaren och besestrar hen, men sällan permanent.⁵¹ Slasherfilmer har ofta ett öppet slut där man antyder att mördaren inte är besegrad och den sista scenen i filmerna brukar innehålla en så kallad Final Scare.⁵² Final Scare är en scen (oftast den sista i filmen) där vi ser mördaren vid liv eller en annan skrämmande scen med syfte att sätta allt i obalans igen.⁵³ Filmerna utspelas oftast på idylliska platser som vanligtvis är säkra och där det är vanligt förekommande att ungdomar befinner sig på som exempelvis skolor, sommarläger, småstäder och förortsområden.⁵⁴

2.6.2 Karaktärer

I slasherfilmer är antagonisten vanligtvis en anonym, maskerad och psykotisk person som förföljer, terroriserar och mördar ungdomar. I regel är mördaren en storvuxen man med övermänsklig styrka och/eller är osårbar till en vis grad. Mördaren är dock ursprungligen mänsklig och är inte utomjordisk, övernaturlig, en varelse eller en robot. Personen visar inga känslor, har ingen empati för andra människor och är ofta lugn och känslökall med stark beslutsamhet. Mördaren pratar sällan eller ger ifrån sig ljud, inte ens vid tillfällena av smärta. Hen springer även inte i bild och blir aldrig utmattad eller trött.⁵⁵ Mördaren i slasherfilmer brukar vara mörkt klädd och ha en utmärkande mask över ansiktet. Masken (och ibland vapnet) är vanligen återkommande och blir ofta en symbol för karaktären/filmserien. Slasherfilmer innehåller ofta en stor variation av mord och det kan vara fällor eller mördarens händer som dödar de andra karaktärerna men i regel så används ett tillhygge. Tillhygget som används är ofta ett handhållet närstridsvapen, verktyg eller vasst instrument som exempelvis en kniv, yxa, såg, machete, hammare etcetera. Skjutvapen används aldrig av mördaren men pilbågar, harpuner och andra projektilvapen kan förekomma.⁵⁶

Protagonisten i slasherfilmer är generellt en kvinna, en så kallad Final Girl.⁵⁷ The Final Girl är den karaktär som berättelsen följer och hon som är ensam kvar med mördaren i filmens klimax efter alla andra har fallit offer. Karaktärsdragen är vanligen att hon är sexuellt oerfaren, blyg, omtänksam, alldaglig, hjälpsam, smart, inåtriktad och hon besitter någon speciell förmåga eller färdighet.

⁵¹ Dika, Vera. *American horrors: essays on the modern American horror film, The Stalker Film, 1978-81* ", Univ. of Illinois Press, Urbana, 1987, 94

⁵² Kawin. *Horror and the Horror Film*, 12

⁵³ Ibid, 12

⁵⁴ Km Kvaran. *You'Re all Doomed!" A Socioeconomic Analysis of Slasher Films*. vol.50/no 4. Journal of american studies, 2016, 957

⁵⁵ Kvaran. *You'Re all Doomed!"*, 958.

⁵⁶ Ibid, 957

⁵⁷ Ibid, 958

Hon är inte den mest populära eller attraktiva bland hennes umgängeskrets men under berättelsen utvecklar hon mod och får ökat självförtroende inför uppgörelsen.⁵⁸

I regel kretsar filmerna om tonåringar från arbets- eller medelklassfamiljer. Karaktärerna är ofta outvecklade och karaktärsutveckling brukar enbart The Final Girl få. Ungdomarna som faller offer för mördaren är ofta ointelligenta och gör dumma val. De ramlar ofta när dom blir jagade, delar upp sig i mindre gäng och utreder gärna ett mystiskt ljud ute i mörkret själva. De begår också alla de tabubelagda handlingar som är associerade med rebellisk ungdom som exempelvis användning av narkotika, cigarettrökning, alkohol och sex. De bryter också andra regler/lagar och ljuger, stjälar och skolkar. Deras beteende leder till bestraffning i form av en mördare.⁵⁹ Poliser, rektorer, föräldrar eller andra personer med auktoritet blir ofta ett lätt offer för mördaren och misslyckas katastrofalt med att rädda ungdomarna ofta av envishet eller inkompetens.⁶⁰ Vanligt förekommande är även en äldre man eller kvinna som varnar ungdomarna för faran utan framgång i filmens början.⁶¹

2.6.3 Tekniskt

Den mest utmärkande tekniska aspekten i slasherfilmer är de rörliga P.O.V bilderna som används när mördaren förföljer och närmar sig sina offer. Även musiken används i slasherfilmer för att indikera att vi följer mördarens perspektiv.⁶²

3. Analys

3.1 *A Bay Of Blood* (1971)

⁵⁸ Ibid, 958

⁵⁹ Ibid, 958

⁶⁰ Ibid, 960

⁶¹ Dika. *The Stalker Film*, 94

⁶² Ibid, 88

3.1.1 Intrig

Filmen börjar med mordet på en rullstolsbunden äldre dam (grevinnan Frederica Donati) i en herrgård. Vi ser mördaren som är en kostymklädd äldre man, det är hennes man (Filippo). Han fabricerar ett självmordsbrev när en anonym gestalt dyker upp och knivhugger honom till döds. I nästa scen ser vi paret Frank och Laura som diskuterar grevinnans mord och det kommer fram att Frank och Filippo hade konspirerat tillsammans om att fabricera grevinnans självmord. Frank beger sig ut till bukten där herrgården ligger. Nästa scen ser vi grevinnans dotter (Renata) och hennes man (Albert). De står utanför en husvagns på en udde ovanför herrgården och iakttar två andra män med en kikare nere vid sjön (Simon och Paolo). Simon som är grevinnans oäkta son håller på att rensa en bläckfisk han fångat. De diskuterar självmordet på grevinnan och det kommer fram att de båda två bor på herrgården grevinnan ägde. Fyra ungdomar anländer till herrgården och bryter sig in. En av tjejerna (Brunhilde) tar ett nakendopp i sjön där hon hittar liket av Filippo. Hon tar sig ur vattnet panikslagen och försöker springa tillbaka till sina vänner men blir nedjagad av en okänd person som dödar henne med ett vasst verktyg som liknar en skära. Renata och Albert lämnar sina två barn i husvagnen och åker ut till herrgården för att prata med Paolo och hans fru Anna. Alla huvudkaraktärer är nu samlade i bukten med samma mål, få kontroll och ägandeskapet över herrgården.

3.1.2 Narrativ

Filmen utspelar sig någonstans i norra Italien ute på en herrgård på landet. Den ligger avskild och är omringad av skog. Vädret är grått och kallt för det mesta vilket antyder på att det är höst eller tidig vår. Platsen ligger som grunden för berättelsen och är det som binder ihop alla karaktärs viljor och mål. Byggnaderna på herrgården är gamla och flera av husen är i förfallet skick. Alla i filmen försöker få äganderätten till platsen men vi ser aldrig något lockande eller av värde som motiverar girigheten hos karaktärerna. Händelseförloppet i filmen är huvudsakligen kronologiskt men scenerna är osammanhängande vid flera tillfällen. Vi följer olika karaktärer från scen till scen och berättarperspektivet hoppar emellan karaktärerna och den subjektiva P.O.V kameravinkel används enbart under vissa av mordscener. Filmen börjar med ett mord som etablerar ett motiv och det som följer är scener med fler mord eller som bygger upp till mord. Berättelsen följer samtliga karaktärer som befinner sig i eller omkring herrgården så vi lär inte känna någon karaktär mer än de andra.

Det som är kännetecknande för giallo i filmen är att någon handling i filmen finns knappt utan våldet, mordet och det visuella går före berättelsen som i många giallofilmer.⁶³ Blod, våld och naket förekommer frekvent och mordscenerna är ofta i samband med att karaktärerna har eller planerar att ha sex eller med nakenhet i bild som exempelvis nakendoppet i sjön, som direkt följs av en grym mordscen och mannen som blir knivhuggen i skrevet.⁶⁴ Det är till en början ett mysterium om gärningsmannens identitet men den avslöjas innan tredje akten. Då mördarens identitet inte är det chockerande avslöjandet i slutet som vanligtvis finns i giallofilmer så kommer det oförutsägbara slutet på ett annat sätt.⁶⁵ I slutet av filmen är endast Renata och Albert vid liv och Renata står nu som ensam arvtagare till herrgården. Paret gömmer liken från de andra i sjön och beger sig hem till sin husvagn där deras unga barn väntar. När de anländer till husvagnen ropar deras son på dem, de vänder sig om och blir då skjutna av en hagelbössa. Båda faller ihop på marken och dör direkt. Barnen skrattar och dottern påpekar att de är så bra på att låtsas. Syskonen tar varann i hand och springer ner mot sjön för att leka, sen slutar filmen. Allt har varit i onödan och ingen omoralisk eller ond karaktär överlever men herrgården står kvar. Likt slasher straffar filmen de som kan anses vara syndfulla eller onda.⁶⁶ Händelseförloppet är även enligt genrekonventionerna och utspelas under några dagar.⁶⁷

3.1.3 Karaktärer

Ingen av karaktärerna i filmen kan anses som en protagonist eller en sympatisk karaktär för tittaren att identifiera sig med. Alla väsentliga karaktärer (förutom Paolo och Anna) i filmen är giriga och/eller mordlystna. Alla försöker döda varandra för att få arva herrgården. Renata får reda på att hon har en halvbror (Simon) och planerar direkt hur hon ska mörda honom. Den karaktären som skördar flest offer är Simon. Simons motiv är hämnd, han vill hämnas sin mor (grevinnan) som blev mördad för att få kontroll över hennes herrgård och ungdomarna mördar han på grund av inbrottet i herrgården. Motiven hos de andra karaktärerna är girighet eller för att dölja sanningen. Paolo bevittnar Renata hugga Frank med en fickkniv och försöker sedan kontakta polisen, Albert (Renatas man) stryker då ihjäl honom innan han lyckas.

⁶³ Olney. *Euro Horror*, 104

⁶⁴ Ibid, 104

⁶⁵ Koven. *La dolce morte*, 109

⁶⁶ Kvaran. *You'Re all Doomed!*, 958

⁶⁷ Koven. *La dolce morte*, 162

Girighet och hämnd är ofta ett vanligt motiv i giallo och även ensidiga utvecklade karaktärer förekommer frekvent.⁶⁸ Även att begå mord för att tystna vittnen är vanligt och det ser vi i scenen när Albert stryker ihjäl Paolo.⁶⁹ Mordvapnen antagonisterna använder varierar stort som i många giallo. Flera stick- och skärsvapen som exempelvis knivar, yxor, spjut och andra trädgårdsredskap finns med. Även skjutvapen används i sista scenen av filmen.⁷⁰ De svarta läderhandskarna som mördaren/mördarna använder är också en genrekonvention för giallo.⁷¹

3.1.4 Tekniskt

Den utmärkande tekniska aspekten i *A Bay of Blood* är de subjektiva P.O.V kameravinklarna som används för att gestalta mördaren under vissa av mordscener bl.a. i första scenen. Det förekommer i de flesta giallofilmerna.⁷² Men det används inte vid varje tillfälle eller för samma karaktär. Det dynamiska kameraarbetet är tydligt i flera scener som exempelvis mordet på Brunhilde där kamera följer mordvapnet och inte karaktärerna under jakten.⁷³ Den starka ljussättningen och surrealistiska atmosfären som förknippas med giallogenren finns dock inte.

3.2 *Deep Red* (1975)

3.2.1 Intrig

I en teater håller en synsk kvinna (Helga) en föreläsning inför en stor publik. Hon skriker till av chock när hon läser tankarna hos en i publiken och föreläsningen avbryts. Hon berättar att en person i rummet har mördat någon och kommer att mörda igen. Hon kan inte identifiera vem det är och vi följer en anonym person lämna rummet. Senare samma kväll är Helga hemma och pratar i telefon med sin kollega när hon avbryts av att någon knackar på hennes dörr. Helga går till hallen men innan hon hinner öppna så sparkas dörren in och en okänd person anfaller henne med en köttyxa. Nästa scen ser vi musikläraren Marcus Daly gåendes ute på stan på väg hem, han stannar upp nedanför hans lägenhetshus där en av hans alkoholiserade elever (Carlo) ligger på marken. Han pratar med Carlo men blir avbruten av ljudet ifrån ett skrik. Han tittar upp emot lägenhetshuset och ser en blodig Helga uppträckt emot fönstret med en köttyxa höjd bakom sig.

⁶⁸ Shmik, *Giallo (Definition)*, 2015

⁶⁹ Koven. *La dolce morte*, 106.

⁷⁰ Ibid, 62 - 64

⁷¹ Ibid, 106

⁷² Ibid 146

⁷³ Ibid, 148

Hon blir slagen i bakhuvudet av yxan och fönstret går sönder. Marcus springer in i lägenhetshuset och upp till Helgas lägenhet. Marcus kommer in i lägenheten och går igenom en hall fylld med tavlor och konst upphängt på väggarna. Han försöker rädda Helga men hon dör i hans armar. Han tittar ut igenom fönstret från lägenheten och ser en gestalt (iklädd ytterrock och hatt) nedanför huset försvinna. Polisen anländer i nästa scen och Marcus uppmärksammar att en tavla från hallen nu saknas. Efter begravningen för Helga så påbörjar han sin egen amatör-utredning för att hitta mördare.

3.2.2 Narrativ

Deep Red är linjärt/kronologiskt berättad med undantaget av ett par flashbacksscener.

Berättarperspektivet skiftar mellan två karaktärer, den anonyma mördaren (som vi följer i P.O.V under mordscenerna) och protagonisten vars handlingar vi följer restaurerande tid.

Filmen struktureras upp igenom att introduceras ett mysterium och sedan följer uppbyggnad av spänning där ledtrådar ges och huvudkaraktären försetts i en ökande fara. Filmen slutar i ett klimax där protagonist och antagonist konfronterar varandra och mysteriet besvaras. Efter uppgörelsen är det dock ingen avtoning eller efterspel utan filmen slutar direkt efter mördaren besegrats/dött.

Filmen har en typisk handling och innehåll för en giallofilm. Den utspelar sig i en stadsmiljö i nutid och statyer, konst och mode ingår i filmens mise-en-scene.⁷⁴ Vi följer en person som efter att ha blivit ögonvittne till ett mord försöker hitta mördaren. Under utredningen hamnar hen själv i fara och blir ett potentiellt offer för mördaren.⁷⁵ Mordscenerna i filmen är i bild, utdragna, råa, blodiga och eskalerar under berättelsen.⁷⁶ Vi ser även ett exempel på ett sexuellt laddat mord och kombinationen av naket och våld i scenen när Helga blir mördad och hennes morgonrock öppnas som blottar hennes nakna bröst. Ledtrådar lämnas även under berättelsens gång b.la. när Martha (mördaren) syns i en spegelreflektion under första mordet, flashbackscenen med en ung Carlo och montaget under förtexten som slutar med en närbild på ett par ögon som sminkas med samma mörka mascara som Martha använder. Klimaxet innehåller ett chockerade avslöjande av mördarens identitet och motiv innan protagonisten besegrar hen på ett dramatiskt sätt.⁷⁷

⁷⁴ Shmik, *Giallo (Definition)*, 2015

⁷⁵ Olney. *Euro Horror*, 134

⁷⁶ Koven. *La dolce morte*, 62 - 64.

⁷⁷ *Ibid*, 109

3.2.3 Karaktärer

Antagonisten/Mördaren i filmen är en äldre dam i 60årsåldern vid namn Martha. Hon är mänsklig och sårbar och har inga övernaturliga egenskaper. Martha är Carlos mamma och är med i flera scener tidigare i filmen men för tittaren och majoriteten av karaktärerna är hon anonym till avslöjandet i slutet. Motivet bakom hennes brott är att förhindra sanningen från att komma ut. För x antal år sedan mördade Martha hennes man framför ögonen på sin unga son. Hon hugger ihjäl sin man med en kniv när han berättar att han tänker få henne inlagd på ett mentalsjukhus. Hon gömmer sedan kroppen i huset de bor i genom att mura igen rummet där han ligger död. Den synska Helga vet vad hon har gjort så hon dödar henne för att hålla sanningen dold. Antagonisten har flera av de vanliga attributen och kännetecknen för en mördare i giallon. Martha är en psykiskt-sjuk seriemördare iklädd svarta läderhandskar, ytterrock och hatt. Hon har dolt motiv, anonym identitet och begår mordet för att hålla sanningen från att komma ut.⁷⁸ Ett tidigare trauma har lett till mordet och hon mördar sina offer på brutala sätt genom olika metoder. Hon använder glansiga stick- och skärvapen (köttyxa, knivar) men även händerna för att dränka och misshandla sina offer.⁷⁹

Protagonisten i filmen är en engelsman i medelålder vid namn Marcus Daly. Han är en musklärare bosatt i Rom, Italien. Han är modig och utsätter sig själv i fara när han försöker hjälpa offret och går in i lägenheten när mördaren fortfarande är där. Vi ser att han är omtänksam när han hjälper den alkoholiserade Carlo och försöker uppmuntra honom att sluta dricka och hjälper han upp från marken. Han känner inte sin granne Helga heller men ändå försöker han hitta den som mördade henne trots att han själv hamnar i fara på grund av det. I filmens klimax får han en flashback till när det första mordet skedde och när han gick in i Helgas hall. Han inser nu att tavlan han trodde saknades från hallen var en reflektion ifrån en spegel. Han minns nu händelsen och ser Marthas ansikte i reflektionen. Karaktären Marcus passar in på genrekonventionerna tillhörande giallon på flera sätt. Han är kulturell, nyfiken, gör en amatör-utredning, avslöjar mördarens identitet och är på en främmande ort.⁸⁰

Bland de övriga karaktärerna finns en inkompetent polis som lägger orden i munnen på Marcus efter första mordet, åter konstant, drar ologiska slutsatser angående mördaren och gör noll framsteg i sin egen utredning. En alkoholiserad ung man (Carlo) som sludrar konstant och har ett cocktailglas med sin drink i när han ligger i rännstenen istället för en burk eller flaska.

⁷⁸ Ibid, 106

⁷⁹ Ibid, 62 - 64

⁸⁰ Ibid, 4

Helga väljer att vänta med att berätta identiteten på mördaren för någon och hinner bli mördad innan hon delar med sig av informationen. Alla de är exempel på karaktärer förknippade med genren. De är orealistiska, överspelade och saknar karaktärsfördjupning.⁸¹

3.2.4 Tekniskt

Det som är utmärkande tekniskt i *Deep Red* är P.O.V (Point of View) kameraperspektivet som används när mördaren iakttar eller mördar sina offer. Vi ser mycket färg både i ljussättningen och i scenografin med extra betoning på mörkrött. Det ser vi exempelvis när Helga håller sin föreläsning i en teater med röda väggar, stolar och skynken och de långa bilderna på blod. Dynamiskt kameraarbete förekommer frekvent i filmen med stor variation av vinklar, utsnitt och åkningar. Alla de ovannämnda komponenterna är vanligt förekommande i giallogenren.⁸²

3.3 *Halloween* (1978)

3.3.1 Intrig

Filmen börjar med två titelkort som lyder "Haddonfield Illinois" & "Halloween natten 1963". I bakgrunden hörs en barnramsa. Vi ser den 10åriga Michael Myers mörda sin syster iklädd en clownkostym. Nästa scen börjar med två titelkort som lyder "Smiths Grove, Illinois" & "Oktober 30, 1978". Vi ser Dr. Loomis och en sköterska åka bil tillsammans i nattens mörker. De diskuterar en patient (Michael) och Loomis berättar att han aldrig vill att han ska få komma ut ifrån behandlingshemmet. De stannar bilen vid grinden utanför Smiths Grove och ser flera patienter utanför i mörkret. Michael attackerar sköterskan efter Loomis lämnat bilen och försvinner sedan med deras bil. Nästa scen är vi i Haddonfield, dagtid med ett titelkort som lyder "Halloween". En ung tjej (Laurie) går ner för gatan på väg till skolan. Hon går förbi familjen Myers gamla hus och lämnar en nyckel under dörrmattan. Michael iakttar henne obemärkt inifrån huset. Han följer efter henne när hon går vidare. Nästa scen ser vi Dr. Loomis prata i telefon vid en rastplats på motorvägen. Han pratar med polisen och varnar dem att Michael är på väg tillbaka till Haddonfield och kommer att mörda igen.

⁸¹ Shmik, *Giallo (Definition)*, 2015

⁸² *Ibid*, 2015

3.3.2 Narrativ

Filmen utspelas i nutid (med undantaget för första scenen) i ett villaområde i småstaden Haddonfield. Staden är fiktiv men den ska ligga i amerikanska delstaten Illinois. Det fiktiva villaområdet antyder på att det skulle kunna ligga i vilken stad som helst. Det gör att det är lätt att relatera till platsen som tittare då alla har varit eller sett ett liknande område och de existerar överallt. En idylliska vanligtvis säker plats som görs osäker av mördaren är vanligt förekommande i slashergenren.⁸³ Handlingen i *Halloween* är även typisk för slasherfilmer då den kretsar runt en mördare som förföljer, iakttar och tillslut mördar ungdomar.⁸⁴

Filmens klimax börjar då Laurie hittar sina vänner brutalt mördade i grannhuset från där hon är barnvakt. Hon blir attackerad av Michael men lyckas fly. Hon kommer tillbaka till huset där barnen hon passar väntar. Myers smyger då in i huset och attackerar Laurie igen men blir huggen i halsen av en virknål. Laurie överlever Michael men hon lyckas inte döda honom. Hon hugger honom i halsen, hon kör in en stång i hans öga och hugger honom ett flertal gånger med hans egen kniv men han dör aldrig utan reser sig igen och igen. Tillslut när allt verkar kört och Michael har övertaget så är det Dr. Loomis som skjuter ner honom. Klimaxet innehåller flera slasher konventioner, vi har uppgörelsen mellan protagonisten (The Final Girl), en successivt mer osårbar mördare, en Final Scare och klimaxet inleds av en scen där protagonisten hittar alla sina döda vänner.⁸⁵ Ett öppet slut där man antyder att mördaren överlevt och faran inte är över är också vanligt i slasherfilmer.⁸⁶ Berättelsen utspelas också huvudsakligen över ett dygn och innehåller nakenhet och våld.⁸⁷

3.3.3 Karaktärer

Antagonisten och mördaren i filmen är en man i 20-årsåldern vid namn Michael Myers. Vi ser Michael i två olika utstyrselar i filmen. När vi ser honom som barn är han iklädd en clownkostym och clownmask över ansiktet. Resten av filmen ser vi honom iklädd en mörk overall med en helvit mask över ansiktet. Michael är storvuxen och verkar besitta en enorm styrka då han kan bära en gravsten och lyfter en annan man med enbart en hand. Han verkar också vara osårbar då han blir skjuten sex gånger av en revolver och ramlar ner för en balkong men överlever ändå.

⁸³ Kvaran. *You're all Doomed!*, 957

⁸⁴ Koven. *La dolce morte*, 162

⁸⁵ Kawin. *Horror and the Horror Film*, 12

⁸⁶ *Ibid*, 12

⁸⁷ Koven. *La dolce morte*, 162

Michael säger inte ett enda ord under hela filmen och det enda ljudet han gör ifrån sig är en tung andning under mord- och jaktscenerna. Michael visar aldrig några känslor och mördar människor samt djur skoningslöst. Vapnet Michael använder för att mörda sina offer är en vanlig kökskniv. Enbart ett offer blir mördad med andra metoder (strypt med en telefonkabel). Det visar hur farlig Michael är när allt han behöver är ett vanligt hushållsföremål som en kniv. Det bidrar också till att mordet blir mer intima. Mördarens identitet är känd för tittaren från första scenen där han blir kallad vid namn och vi får se ansiktet på Michael som barn. Michaels vuxna ansikte visas dock aldrig i bild förrän filmens klimax där vi får en snabb bild på det. Han är anonym inför alla offer förutom hans syster i första scenen. Motivet bakom mordet förblir dolda under hela filmen och Michaels ändå mål verkar vara att döda ungdomarna som befinner sig i villaområdet där han själv en gång bodde. Dr. Loomis förser oss inte heller med någon form av en diagnos efter att han varit hans läkare i 15 år förutom att han är ren ondska personifierad. Michael är ursprungligen en mänsklig karaktär men ondskan i honom mystifieras och blir ett övernaturligt element. Michael passar in på nästan allt som definierar en antagonist i slashergenren. En maskerad, stor, stark och osårbar man med ett handhållet vasst närstridsvapen som hänsynslöst förföljer och mördar ungdomar.⁸⁸

Protagonisten i filmen är en tonårstjej vid namn Laurie. Lauries karaktär får mycket plats och vi får reda på en hel del om hennes personlighet genom dialogen och hennes handlingar. Laurie är definitionen av *The Final Girl*. Hon klär sig blygsamt med lång kjol och polokrage. Hon är smart vilken hon demonstrerar i skolan när hon dagdrömmer men ändå lyckas svara på lärarens frågor när hon blir tillfrågad. Vi får se att hon är omtänksam och ställer upp för sina vänner när hon tar hand om barnet hennes vän skulle vara barnvakt till. Båda hennes väninnor ska träffa killar, dricka alkohol och ha sex istället för att vara barnvakt. Hon är även uppmärksam och är den första som lägger märke till Michael. Hon anar oro och är försiktigt emot främlingar medan hennes vänner beter sig vårdslöst och provocerande vilket demonstreras när hon får syn på Michael på långt avstånd och stannar upp. Hennes oförsiktiga vän springer istället fram för att se vem det är. Hon tar även upp att hon inte har en dejt inför den kommande skolbalen vilket antyder att hon inte är romantiskt involverad med någon. I klimaxet kämpar hon emot mördaren och är den enda av sina vänner som överlever natten.⁸⁹

Övriga ungdomar är ointelligenta stereotyper. De dricker, röker, har sex och är allmänt olydiga. Loomis och polisen Leigh dyker upp för sent när Michael redan har mördat flera ungdomar i området och även då Dr. Loomis lyckas rädda Laurie så misslyckas han med att döda Michael.

⁸⁸ Kvaran. *You're all Doomed!*, 957

⁸⁹ *Ibid.*, 958

Hans karaktär är även den som försöker (utan framgång) varna om faran tidigt i filmen. Lauries vänner Lynda och Annie är en stereotyp av High School tjejer som endast pratar om balen, killar och fnittrar konstant. De frånvarande vuxna, en person som varnar om faran, inkompetenta poliserna och de rebelliska ungdomarna är alla återkommande karaktärer i slashergenren.⁹⁰

3.3.4 Tekniskt

Tekniskt utmärkande i filmen är användandet av subjektiva P.O.V bilder ifrån Michaels perspektiv när han mördar sin syster i den inledande scenen och användandet av skuggor och mörker som är vanligt för slasher- och skräckgenren generellt.⁹¹

3.4 *Fredagen den 13:e* (1980)

3.4.1 Intrig

Filmen börjar med en flashbackscen och ett titelkort där det står "1958 Camp Crystal Lake". Ett gäng ungdomar sitter i en stuga och sjunger i en cirkel. Vi ser en tjej och en kille utbyta blickar med varandra innan de reser sig och går ut tillsammans. De går in i en lada bredvid stugan medan någon iakttar dem när de går upp till loftet. De börjar hängla och lägger ut en filt på golvet. De hör någon och klär på sig när den okända personen kommer upp. Det är någon de känner och killen bortförklarar situationen och säger att de inte gjorde nått. De blir båda mördade. Nytt titelkort med texten "Fredagen den 13:e 1980". Nästa scen är vi på Camp Crystal Lake som har stått övergivet i årtionden men nu har årets lägerledare anlänt inför sommaren. De bygger och utför mindre reparationer efter de hälsat på varandra. Chefen för lägret (Steve) åker in till staden och lämnar de andra på lägret. Någon iakttar ungdomarna under dagen och när kvällen faller börjar ett åskväder som gör dem isolerade på platsen.

⁹⁰ Ibid, 958

⁹¹ Dika. *The Stalker Film*, 88

3.4.2 Narrativ

Filmen utspelas på ett sommarläger 'Camp Crystal Lake' som ligger ödslig ute i skogen vid en sjö. Det är isolerat och en bilresa krävs för att nå den närmaste småstaden. Majoritet av filmen är i eller omkring lägret och inuti stugorna som tillhör. Den närliggande skogen och småstaden syns även i ett flertal scener. Ungdomarna blir isolerade på en vanligtvis säker plats som mördaren gör osäker och där de blir förföljda och mördade som i de flesta slasherfilmerna.⁹² Filmens klimax börjar när Alice vaknar upp efter otroligt nog ha somnat på en soffa. Ingen av hennes vänner har kommit tillbaka så hon går ut i mörkret och letar efter dem fast hon anar fara. Ett tydligt exempel på ointelligenta karaktärer som är en genrekonvention i slasher.⁹³ Scenen som följer är den scen där hon hittar hennes vänners livlösa kroppar som också är återkommande i slashern.⁹⁴

3.4.3 Karaktärer

Antagonisten är en äldre dam i 60-årsåldern vid namn Mrs. Pamela Voorhees. Hon bär ingen maskering men förblir anonym och visas aldrig i bild förrän filmens tredje akt och klimax. Hon är mänskligt och sårbar, hon faller när hon blir slagen och skriker av smärta när hon får ont. Hon pratar för första gången i slutet när hon träffar protagonisten Alice, men vi hör en förvrängd version av hennes röst i en tidigare scen när hon ropar efter hjälp utanför en stuga för att locka ut ungdomarna. Hon springer inte utan går efter sina offer när hon syns i bild. Mrs. Voorhees använder en rad olika mordvapen b.l.a. en jaktkniv, yxa, pilbåge och jagar ett utav sina offer med en machete. Motivet bakom hennes brott är hämnd. År 1958 hade hennes unga son Jason Voorhees (som var ett av barnen på lägret) drunknat i sjön. Hon själv arbetade i köket när det skedde och den unga personalen övervakade inte barnen. Hon förklarar att de hade sex medan hennes son drunknade. Hon har även schizofrena drag och hör sin sons röst uppmana henne att döda alla. Som tittare få vi inga ledtrådar som ger möjligheten att identifiera mördaren på förhand. Vi vet inget om henne eller omständigheter kring hennes sons död. Genrekonventionerna för en antagonist som Mrs. Voorhees uppfyller är att hon aldrig springer, förföljer och mördar ungdomar, använder olika handhållna närstridsvapen men aldrig ett skjutvapen.⁹⁵ Även den tidigare traumatiska händelsen som motiv för mordet är en genrekonvention.⁹⁶

⁹² Kvaran. *You'Re all Doomed!*, 957

⁹⁶ Ibid, 958

⁹⁴ Dika. *The Stalker Film*, 88

⁹⁵ Kvaran. *You'Re all Doomed*, 958

⁹⁶ Dika, *The Stalker Film* 94

Protagonisten är en ung tjej vid namn Alice. Karaktären uppfyller de flesta kraven för The Final Girl. Hon har alldagligt utseende och färglösa kläder på sig. Första gången vi ser henne kommer hon gåendes med en hink och sopborste för att hjälpa den äldre chefen med sysslor vilket demonstrerar att hon är hjälpsam och ambitiös. Dialogen mellan henne och Steve berättar att han har känslor för henne men hon avisar honom vilket antyder på att hon inte är sexuellt aktiv. Hon visar upp en välgjord teckning för Steve som visar att hon även har konstnärlig talang. Under första akten går Alice själv in i en stuga där får hon syn på en orm. Hon skriker efter hjälp och en av killarna stormar in med en machete i handen medan hon passivt tittar på vilket visar att hon inte är modig innan klimaxet och uppgörelsen med Mrs. Voorhees. Alice är mer uppmärksam än de andra och när de börjar försvinna en efter en när kvällen närmar sig är hon den första att påpeka att något inte är som det ska. Hon är även den som besestrar mördaren i slutet och den enda som överlever natten.⁹⁷

Bland de övriga karaktärerna ser vi flera karaktärer förknippade med genren. Den frånvarande chefen Steve är den äldsta av alla som arbetar på lägret och han är borta större delen av filmen. När han väl dyker upp dör han direkt. Vi har två stycken inkompetenta poliser som inte gör någon nytta, de dyker upp när faran är över och alla förutom Alice har dött. Även den vuxna karaktären som varnar om faran är med ett flertal gånger under första akten men blir ignorerad.⁹⁸ Av de tio karaktärer som dör i filmen är nio av dem ungdomar. Alla som faller offer för Mrs. Voorhees är oansvariga eller deltar i alkoholdrickande, rökande eller har sex vilket brukar vara fallet i slasherfilmer.⁹⁹

3.4.4 Tekniskt

Som tidigare nämnt använder sig filmen av P.O.V perspektiv när de flesta mordnen begås men efter att mördarens identitet avslöjas växlar P.O.V mellan Alice och Mrs. Voorhees. Slow-Motion används under första mordscenen och i slutet när Alice dödar Mrs. Voorhees genom att halshugga henne med en machete. P.O.V är en av de kännetecken för genren och används för att bygga spänning, öka mystiken och för att sympatisera mer med de som blir mördade i bild.¹⁰⁰

⁹⁷ Kvaran, *You're all Doomed!*, 958

⁹⁸ Ibid, 960

⁹⁹ Ibid, 958

¹⁰⁰ Dika, *The Stalker Film* 88

3.5 Resultat

3.5.1 Narrativ

3.5.1.1 Likheter

Alla fyra filmer berättats huvudsakligen i en kronologisk ordning men innehåller även en eller två flashbackscener. Vi följer även mördaren i alla fyra filmer igenom ett P.O.V (Point of View) perspektiv under mord och när hen iakttar och förföljer sina offer.

Alla fyra filmer börjar med ett knivmord som begås av en anonym gärningsman (när de sker) i en interiör miljö under kvällstid. Tre av dem (*Deep Red*, *Halloween*, *Fredagen den 13:e*) utspelas i dåtid genom en flashbackscen och alla innehåller ett/ flera barn som klarar sig oskadda. Tre av filmerna (*A Bay of Blood*, *Depp Red* och *Halloween*) innehåller en barnramsa i första och/eller sista scenen och *Halloween* och *Deep Red* har båda en bild på en ung pojke som håller en blodig kniv innan titelkortet. I *A Bay of Blood* och *Halloween* slutar första scenen med att mördaren identifieras medan i *Deep Red* och *Fredagen den 13:e* förblir hen anonym.

Fredagen den 13:e och *A Bay of Blood* börjar båda med en bild på en sjö som sedan visar ett hus bredvid vattnet där det lyser inuti och det kommande offret/offren befinner sig. Även *Halloween* börjar utanför ett hus i mörkret där mördaren iakttar sitt offer. Den tekniken används för att visa att faran invaderar tryggheten associerat med ens hem. *A Bay of Blood*, *Halloween* och *Fredagen den 13:e* har också alla en sexscen eller visar nakna/halv nakna karaktärer och ett/ flera mord inom de första minuterna i filmen.

Den största likheten gällande miljön i filmerna finns mellan *A Bay of Blood* och *Fredagen den 13:e*. Båda utspelas sig vid en sjö omringad av skog och isolerat ifrån omvärlden. Det handlar båda om unga vackra människor som blir brutalt mördade omringad av fin natur. Även skylten för herrgården i *A Bay of Blood* och skylten för Camp Crystal Lake i *Fredagen den 13:e* visas kontinuerligt i båda filmerna och den hänger i båda fallen vid skogskanten på en ödslig landsväg som leder till platsen. De huvudsakliga miljöerna i båda filmerna är utomhus vid och omkring en sjö och i hus och stugor tillhörande området.

De fyra filmerna drar alla också en stark koppling mellan våld och sex och bägge syns återkommande i bild. Scener som innehåller nakna karaktärer eller karaktärer som nyss haft eller planerar att ha sex följs i alla filmerna av mord och blod. De ser vi när Michael mördar sin nakna storasyster som nyss haft sex med sin pojkvän i öppningsscenen av *Halloween*, i *A Bay of Blood* när Brunhilde blir mördad efter sitt nakendopp i sjön och hennes vänner blir mördade medan de har sex,

i *Deep Red* när Helga blir mördad och hennes bröst blottas och i *Fredagen den 13:e* där de två ungdomarna som har sex i öppningsscenen blir mördade direkt efter.

Alla innehåller också en scen/scener där en oskyldig karaktär hittar döda kroppar men de två slasherfilmerna sticker ut då protagonisterna hittar ett flertal i bägge. Även scener där insekter och djur dör i bild förekommer i alla. I *A Bay of Blood* ser vi skalbaggar dissekeras, i *Deep Red* ser vi en ödla spetsas, i *Halloween* en hund som blir strypt och i *Fredagen den 13:* ser vi en orm som kappas på mitten av en machete.

Final Scare som är en genrekonvention som vanligtvis förknippas med slashergenren återfinns även i giallofilmer. I slutet av alla fyra filmer missleds tittaren och karaktärerna att faran är över och mördaren är död eller borta. I *A Bay of Blood* tror vi att Frank dör av sina skador efter han blivit knivhuggen men när Renata och Albert tror att allt är över så dyker han upp igen och anfäller dem. Även slutscenen där Renata och Albert blir mördade i en bisarr olyckshändelse fungerar som en sista chock. I *Deep Red* så tror vi att Carlo är den skyldiga för mordet och när han dör så verkar allt vara över innan hans mor Martha konfronterar Marcus och erkänner sina brott. I *Halloween* ser vi Michael bli skadad och skjuten och det antyds att han är död och faran är över men han kommer tillbaka igen och igen och tillslut försvinner han spårlöst. I *Fredagen den 13:e* presenteras Mrs. Voorhees först som en oskyldig och god person och Alice lyckas även tillfälligt oskadliggöra henne flera gånger men hon fortsätter att komma tillbaka. Även efter Alice mördar Mrs. Voorhees och åker ut på sjön i en kanot så hoppar Mrs. Voorhees döda son Jason upp ur sjön och drar ner henne under ytan (men det är oklart om det är en drömsekvens eller verklighet).

3.5.1.2 Skillnader

A Bay of Blood och *Deep Red* utspelar sig under ett flertal dagar till en vecka medan *Halloween* och *Fredagen den 13:e* utspelas (förutom flashbackscenen) huvudsakligen över ett dygn.

Slutet på filmerna skiljer sig genom att både *Fredagen den 13:e* och *Halloween* har ett öppet slut där man lämnar utrymme till en mjölig fortsättning medan *A Bay of Blood* och *Deep Red* avslutar berättelsen permanent, antingen med att antagonisten blir besegrad och brutalt mördad som i *Deep Red* eller att samtliga karaktärer dör som i *A Bay of Blood*. *Deep Red* utspelas i en storstadsmiljö medan de andra tre utspelas på mer avskilda och isolerade platser. De fyller dock alla samma funktion, genom att protagonisten är i ett främmande land där han inte kan språket, sederna och har få bekanta så blir han isolerad.

3.5.2 Karaktärer

3.5.2.1 Likheter

Alla antagonisterna i filmerna använder sig av handhållna närstridsvapen i form av ett vasst instrument vid ett eller fler tillfällen. Ett flertal av mordoffren i alla filmerna känner mördaren sedan tidigare. De mest utmärkande likheterna mellan antagonisterna hittar vi hos Martha (*Deep Red*) och Mrs. Voorhees (*Fredagen den 13:e*). De är båda äldre kvinnor i 50-60årsåldern, ensamstående mödrar, deras söner dör/har dött och de har uppenbara psykiska sjukdomar. De besitter ingen övermänsklig styrka, är inte osårbara eller har något övernaturligt element över dem. Vi följer dem med en P.O.V. när de begår mordet i filmen och deras identitet förblir ett mysterium fram till filmens klimax. Tidigare får vi endast se deras händer och fötter och ingen av dem ses springa när de är i bild. Den slutliga uppgörelsen med protagonisterna är också två väldigt lika scener. De börjar i båda fallen med att de är sansade och lugna när de för en dialog med protagonisterna och återberättar en tidigare händelse som involverade deras söner, vi ser flashbacks i båda fallen.

Deras berättelse förklarar deras motiv och i båda fallen slutar det med att de exploderar i mordisk ilska och attackerar. De anklagar protagonisterna (utan grund) för att vara ansvariga för deras söners död. De möter även samma slut genom att bli halshuggna av protagonisterna. Båda antagonisterna har även blivit galna och motiverade till att begå mord på grund av ett tidigare trauma.

Bland de övriga karaktärerna så ser vi inkompetenta poliser och en person som varnar för faran under första akten i *Deep Red*, *Halloween* och *Fredagen den 13:e*. Bekymmerslösa sexuellt aktiva ungdomar som faller offer för mördaren ser vi i *A Bay of Blood*, *Halloween* och *Fredagen den 13:e*.

3.5.2.2 Skillnader

Utmärkande skillnader mellan antagonisterna är motiven. Martha mördar för att hålla sanningen från att komma ut om hennes man, som hon mördade på grund av att han ville spärra in henne på ett mentalsjukhus. Mrs. Voorhees mördar alla ungdomar som befinner sig på lägret "Camp Crystal Lake" som hämnd för att hennes son drunknade där årtionde tidigare. Giallo har motiv bakom mordet men i slasher är det oftast tonåringar som får betala för andras synder. Michael Myers från *Halloween* sticker ut från de andra filmernas antagonisterna då han visar en övermänsklig styrka och sårbarhet medan de andra tre har mänskliga sårbara mördare. Han är även den enda mördaren som blir identifierad i början av filmen och vars identitet är känd för tittaren. Protagonisterna och majoriteten av de övriga karaktärerna i giallofilmerna är mellan 30-50år medan karaktärerna i slasherfilmerna huvudsakligen är ungdomar eller personer i 20årsåldern.

Viljan hos protagonisterna skiljer sig också då viljan hos giallons protagonist vanligen är att utreda ett brott för att skapa rättvisa så som i *Deep Red* medan protagonisten i slasherfilmer endast kämpar för att överleva natten vilket vi ser med både Alice i *Fredagen den 13:e* och Laurie i *Halloween*.

3.5.3 Tekniskt

3.5.3.1 Likheter

Den mest utmärkande likheten mellan samtliga filmerna är att de använder sig av ett P.O.V kameraperspektiv för att representera mördaren under mordet men även innan när mördaren iakttar och förföljer sina offer. Något som har blivit en genrekonvention inom båda subgenrerna. De används för att bygga spänning och för att dölja mördarens identitet i många fall. Barnramsor i ljudspåret för att ge en ryslig atmosfär återkommer också mellan genrerna.

3.5.3.2 Skillnader

Här märks de största skillnaderna mellan slasherfilmer och giallofilmer. De innovativa och experimenterande kameraarbete, klippningen och färgrika ljussättningen från giallo är inte märkbart i slashergenren. Visuellt sätt skiljer de sig stort och ljudmässigt så använder sig slasher sig av upprepande ljudslingor som ett kännetecken för mördaren och annan spänningsmusik medan giallo har hela soundtracks.

4.0 Slutsats & Slutdiskussion

4.1 Slutsats

Syftet med den här uppsatsen var att belysa den förbisedda subgenren giallo genom att undersöka likheter och skillnader mellan giallo-genren och slashergenren samt diskutera hur omfattande arvet ifrån giallo till slasher är.

Frågeställning jag använde mig av var *Vilka likheter och skillnader finns mellan subgenrerna giallo och slasher?* och *Vad återfinns från giallon som påvisar arvet till slashern och hur omfattande är i så fall inflytandet?*

Efter att ha analyserat filmer ifrån båda genrerna så är min tolkning att likheterna mellan genrerna är avsevärda och baserat på mina resultat så har giallon influerat slasher till en stor del. De delar flera genrekonventioner med varandra och även de konventioner som vanligtvis förknippas med den ena återfinns i flera fall i bägge. Min undersökning identifierade likheter i handlingen, berättandet, strukturen, miljön, karaktärerna och de tekniska aspekterna. Det som skiljer genrerna mest är det visuella men det är ett större antal likheter mellan filmerna som är mer framträdande. Båda genrerna består av låg-budget produktioner som prioriterar bort handling, karaktärsutveckling/fördjupning och realism för grafiska mordscener och uppvisande av sex och naket. De delar flera utmärkande klichéer och genrekonventioner så som P.O.V kameraperspektiv för att representera mördaren, ett tidigare trauma som motiverar antagonisten till att mörda, vackra unga offer och de drar båda en stark koppling mellan sex och våld.

4.2 Slutdiskussion

Jag tycker att giallon förtjänar ett erkännande för utvecklingen av slasherfilmer då nästan alla konventioner som tillfaller slasher går att spåra till tidigare giallofilmer. De tidiga slasherfilmerna tror jag har mest gemensamt med giallofilmerna. Jag anser att slasherfilmer ursprungligen var ett försök till att göra inhemska giallofilmer men istället utvecklades det en helt ny subgenre.

Amerikanska filmen *Alice Sweet Alice* (1976) påminner extremt mycket om en giallofilm. Den innehöll ett mordmysterium med en anonym mördare vars identitet avslöjas i slutet och har samma surrealistiska och drömliknande atmosfär som många giallofilmer har. Min åsikt är att den var USA:s första försök till att producera giallofilmer men eftersom filmen inte blev någon succé hos den amerikanska publiken så tog genren aldrig fäste i Hollywood. Men med filmer som *Motorsågsmassakern* (1974) och *Halloween* så uppkom en mer framgångsrik formel för den typen av filmer. De avlägsnade de artistiska komponenterna och fokuserade sig enbart på spänning, chock, uppvisande av brutala mordscener och sex. Vilket sedan visade sig vara det perfekta receptet för den amerikanska publiken.

Under analysen av giallofilmerna upptäckte jag ytterligare likheter mellan genrerna som kan kopplas till uppföljarna till *Halloween* och *Fredagen den 13:e* där influensen är tydlig och ibland på gränsen till plagiat. *A Bay of Blood* har så mycket gemensamt med *Fredagen den 13:e* filmserien att den skulle kunna inkluderas i serien. Likheterna är inte exklusiva till den första delen utan influensen från *A Bay of Blood* syns även i uppföljarna. I en scen ur *A Bay Of Blood* ser vi kameran röra sig igenom ett hus (P.O.V perspektiv) och vi ser två nakna ungdomar ha sex i en av sängarna. Ett spjut höjs upp i bild och sedan spetsas de två ungdomarna medan de ligger på varandra. Den scenen är återskapad nästan bild för bild i *Fredagen den 13:e del 2* (1981). *Fredagen den 13:e del 2* innehåller även en rullstolsbunden karaktär som dör på ett liknande sätt som en av ungdomarna i *A Bay of Blood* (genom en skära inslaget i ansiktet) och en kvinna som badar naken innan hon blir mördad. *Deep Red* innehåller en mordscen där en person blir dränkt i hett vatten som vanställer hens ansikte. En väldigt lik mordscen finns även i *Halloween 2* (1980). Även andra genrekonventioner som tillfaller slashergenren som exempelvis *The Final Girl* finns det också tydliga föregångare till i giallofilmer så som Jessica Harpers karaktär i *Suspiria* som passar in perfekt på definitionen.

Uppföljarna är influerade till en vis del av giallon men deras huvudsakliga inspiration kom från de tidiga slasherfilmerna. Som handlingen och platsen i *A Bay of Blood* inspirerade *Fredagen den 13:e* som i sin tur inspirerade fler slasherfilmer som exempelvis *The Burning* (1981), *Madman* (1982) *Sleepaway Camp* etcetera. Detta ledde till att slashergenren utvecklades och hamnade lägre ifrån giallo-genren även då det var den ursprungliga inspirationen. Uppföljarna till filmerna förankrade flera av de konventioner vi idag förknippar med slashergenren. Mördaren i de tidiga slasherfilmerna var ofta mänskliga men när genren utvecklades och filmerna massproducerades och gav upphov till oändlig med uppföljare så skapas flera av de konventioner som idag förknippas med genren. Mördaren blev den enda återkommande karaktären i flera av de stora slasher-filmserierna och blev ikonerna och huvudrollen. Det ser vi b.l.a. i *Terror på Elm Street*-, *Fredagen den 13:e*- och *Halloween*-franchiserna. Mördaren i filmerna visades mer i bild och blev successivt mer övernaturlig under åren. Det förde slashergenren ännu längre ifrån giallo-genren men även ifrån de tidiga slasherfilmerna.

4.3 Slutord

Även då giallogenren idag anses så gott som utdöd så fortsätter den att influera och inspirera nya filmer. Filmer som *Black Swan* (2010), *Berberian Sound Studio* (2012) och *The Neon Demon* (2016) påminner mycket om giallofilmer och flera nyversioner av giallofilmer är även under utveckling i USA bl.a. *Suspiria* och *What Have You Done to Solange?* Om de blir kommersiella succéer så tror jag att vi kommer få en ny guldålder av giallofilmer.

5.0 Källförteckning

5.1 Tryckta källor

Altman, Rick., *'film/genre'*, London, BFI Publ, 1999. Bok

Corrigan, Timothy & White, Patricia. *The film experience: an introduction*, Fourth edition, Bedford/St. Martin's, Boston, 2015. Bok

5.2 Elektroniska källor

Waller, Gregory A. (red.) och Dika, Vera. *American horrors: essays on the modern American horror film, The Stalker Film, 1978-81*", Univ. of Illinois Press, Urbana, 1987. Ebok

Walk, Kerry. *How to Write a Comparative Analysis*, Writing Center at Harvard University, 1998.
<https://writingcenter.fas.harvard.edu/pages/how-write-comparative-analysis> (Hämtad 2017-11-22) Webbsida

Koven, Mikel J., *La dolce morte: vernacular cinema and the Italian giallo film*, Scarecrow Press, Lanham, Md, 2006. Ebok

Dixon, Wheeler W. *'A History of Horror'*, New Brunswick, N.J, Rutgers University Press, 2010. Ebok

Kawin, Bruce F. *'Horror and the Horror Film'*, Anthem Press, 2012. Ebok

Cooper, L. Andrew. *'Dario Argento'*, Champaign, University of Illinois Press, 2012).
Tidskriftartikel

Olney, Ian. *'Euro Horror Classic European Horror Cinema in Contemporary American Culture'*, Anonymous Translator (Indiana University Press, 2013). Ebok

Shimk. Wonderful Cinema, *Giallo (Definition)*, 2015.
<https://wonderfulcinema.com/giallo-definition/> (Hämtad 2017-11-22) Webbsida

Kvaran, KM. "'You'Re all Doomed!'" A Socioeconomic Analysis of Slasher Films', Journal of American Studies, vol. 50/no. 4, pp. 953-970. (2016) Ebok

5.3 Filmlista

Nosferatu (1922) F.W. Murnau
Metropolis (1927) Fritz Lang
Den Andalusiska Hunden (1929) Luis Bunuel
Guldåldern (1930) Luis Bunuel
Psycho (1960) Alfred Hitchcock
Eyes Without a Face (1960) Georges Franju
The Girl Who Knew Too Much (1963) Mario Bava
Blood and Black Lace (1964) Mario Bava
Kill, baby...kill (1966) Mario Bava
Blow-Up (1966) Michelangelo Antonioni
Spirit of the Dead (1968) Federico Fellini
The Bird with the Crystal Plumage (1970) Dario Argento
A Bay of Blood (1971) Mario Bava
Motorsågsmassakern (1974) Tobe Hooper
Deep Red (1975) Dario Argento
Alice Sweet Alice (1976) Alfred Sole
Suspiria (1977) Dario Argento
Halloween (1978) John Carpenter
Fredagen den 13: e (1980) Sean S. Cunningham
Prom Night (1980) Paul Lynch
Madman (1981) Joe Giannone
The Burning (1981) Tony Maylam
Halloween 2 (1981) Rick Rosenthal
Fredagen den 13e - Del 2 (1981) Steve Miner
Tenebre (1982) Dario Argento
The New York Ripper (1982) Lucio Fulci
Sleepaway Camp (1983) Robert Hiltzik

Terror på Elm Street (1984) Wes Craven

Den onda dockan (1988) Tom Holland

Scream (1996) Wes Craven

Black Swan (2010) Darren Aronofsky

Berberian Sound Studio (2012) Peter Strickland

The Neon Demon (2016) Nicolas Winding Refn